

Az erdélyi magyarság láttelepe

Európai összehasonlításban vizsgálták az erdélyi magyarok értékrendjét

● A családra és a nemi szerepekre vonatkozó értékekben, illetve a vallásgyakorlásban nincs jelentős román–magyar eltérés; ezeken a területeken romániai trendek jellemzők az erdélyi magyarok esetében is – egyebek közt ez derült ki a kolozsvári Nemzeti Kisebbségkutató Intézet vizsgálatából, amelyet a European Values Study keretében végzett.

BEDE LAURA

Az Erdélyi magyarok az európai értékrendtérképen című eseménysorozat első részét tartották meg minap a kincses városban, ahol bemutatták a European Values Study (EVS) erdélyi magyar adatfelvételét. A vizsgálatot a kolozsvári Nemzeti Kisebbségkutató Intézet végezte az EVS módszertani csoportjával együttműködve. Horváth István, az intézet elnöke a sajtótájékoztatón premiérnek nevezte a kutatást, ugyanis a vizsgálat mostani, ötödik hullámában először került sor kisebbségi adatfelvételekre, mégpedig az erdélyi magyarokra és a finnországi svédreprezentatív mintákon.

Az elemzés során a kutatók az erdélyi magyarok értékrendjét európai összehasonlításban vizsgálták. Ugyanakkor az egyik legfontosabb kérdésük az volt, hogy milyen dimenziókban van a kisebbségi és többségi népesség között hasonlóság, hol vannak eltérések, illetve melyek azok a területek, ahol az erdélyi magyarok esetleg inkább a magyarországiakra hasonlítanak. Az elsőként bemutatott három témában, a családra és a nemi szerepekre vonatkozó értékekben, illetve a vallásgyakorlásban nincs jelentős román–magyar eltérés. Ezeken a területeken (európai kontextusban sajátos) romániai trendek jellemzők az erdélyi magyarok esetében is – világított rá Kiss Tamás szociológus, aki Székely István Gergő politológussal közösen vezette a kutatást.

Fontos, nagyon fontos a család

Mint kifejtette, a különböző európai társadalmak között nincs különbség a tekintetben, hogy a családhoz való ragaszkodásnak kiemelt szerepe van. A válaszadók 99 százaléka számára fontos, mintegy 89 százalék számára pedig nagyon fontos a család. Abban azonban már jóval kisebb az egyetértés, hogy milyen értékek kapcsolódnak a családhoz és egyáltalán mit tekintünk családnak. Az EVS a magánéleti libe-

ralizmust négy kérdésen keresztül vizsgálta, amelyek közül kettő a homoszexualitás, egy-egy pedig az abortusz és a válás elfogadottságára vonatkozott. Mind a négy kérdés tekintetében éles törésvonal mutatkozik meg Európa nyugati fele és az egykori szocialista országok között: az előbbieket egy elfogadóbb álláspont jellemzi. Az erdélyi magyarokra (és Romániára) a kelet-európai régió belül is kevésbé jellemző a

Megosztottság a nemi szerepekkel kapcsolatban

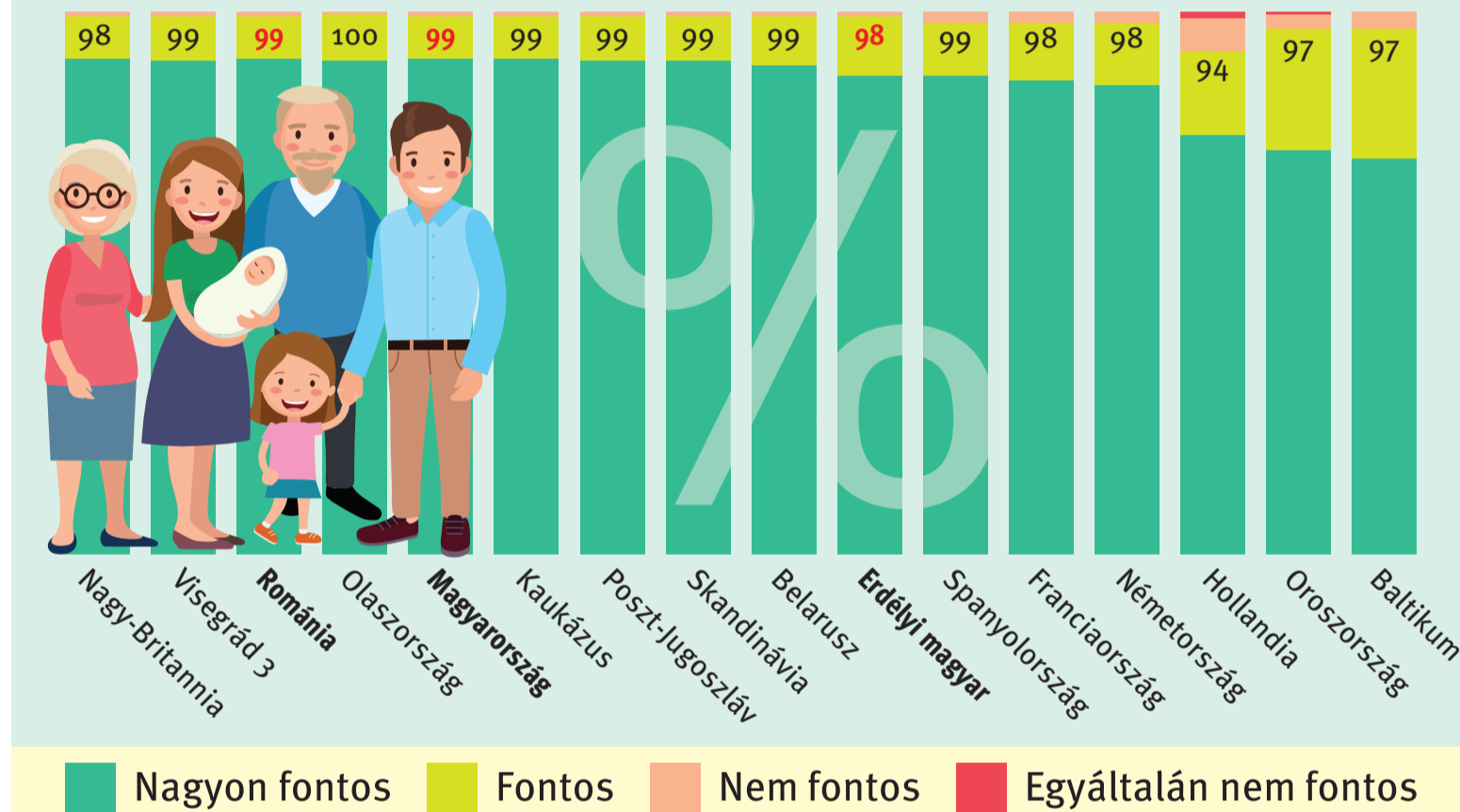
A családi kötelességtudatot két kérdés mérte. Ezek egyrészt arra kérdeztek rá, hogy a gyermekvállalás a társadalommal szembeni kötelesség-e, másrészt pedig arra, hogy a gyermekeknek kötelességük-e szüleikről gondoskodni. Az első kérdés esetében az egyetértők aránya 56, a második esetében 59 százalék. Összességében

rában erősebb a hagyományos nemi szerepekhez való ragaszkodás. Így 68 százalék szerint „lehet munkát vállalni, de amit egy nő igazán akar, az az otthon és a gyermekek”, és 52 százalék szerint „a férfi dolga pénzt keresni, a nő dolga a háztartásról és a családról gondoskodni”. A munkaerőpiacon és a közsférában ezzel szemben az egyenlőségpárti álláspont van enyhé többségben. Így „csupán” 44 százalék ért egyet azzal, hogy a férfiak jobb politikai vezetők, 42 százalék pedig úgy gondolja, hogy jobb gazdasági vezetők, mint a nők. A nők munkaerőpiaci diszkriminációját a kérdezettek fele tartotta elfogadhatatlannak, és egyharmada értett vele egyet. Ez utóbbi

amely gyakorlatilag minden mutató szerint Európa legvallásosabb országa – mutatott rá Kiss Dénes szociológus. Mint kifejtette, itt a legmagasabb a felekezeti kötődéssel rendelkezők (97 százalék), a rendszeresen templomba járók (31 százalék), a rendszeresen imádkozók (81 százalék), a magukat vallásosnak tekintők (85 százalék), az istenhívők (97 százalék) és a feltámadáshívők (69 százalék) aránya.

A kutatók eredményei alapján az erdélyi magyarokat is a romániaihoz hasonló (európai összehasonlításban kiugróan magas) vallásosság jellemzi, annak ellenére, hogy a magyarok túlnyomó többsége nem a domináns ortodox felekezethez tartozik. Így az

KÉREM, MONDJA MEG, MENNYIRE FONTOS AZ ÖN ÉLETÉBEN A CSALÁD?

magánéleti liberalizmus. Így, egy 1 és 10 közötti skálán 2,4-es értéket kapott a homoszexualitás, 3,5-öt az abortusz és 4,7-et a válás elfogadottsága. Minden ötödik erdélyi magyar (21%) vélekedik úgy, hogy a „homoszexuális párok ugyanolyan jó szülők, mint más párok”, ami európai összehasonlításban alacsony, de a romániai érték (12 százalék) közel duplája. Összességében az erdélyi magyarok 9 százalékát jellemzi határozott magánéleti liberalizmus, míg a konzervatív értékrendet vallók aránya 60 százalékos.

az erdélyi magyarok 36 százalékát jellemzi erős családi kötelességtudat, míg 30 százalékára ez egyáltalán nem jellemző. Vagyis az erdélyi magyarok esetében az erőteljes magánéleti konzervativizmus mérsékelt családi kötelességtudattal társul. Ebben a tekintetben nincs számottevő különbség a romániai átlaghoz képest – hangzott el a sajtóeseményen.

A kutatók eredményei alapján a nemi szerepekkel kapcsolatban az erdélyi magyarok – a romániai társadalom egészéhez hasonlóan – megosztottak, ugyanakkor a privát szfé-

arány alacsonyabb a romániai átlagnál (43 százalék). Lényeges eredmény, hogy a családdal kapcsolatos értékekben nincs különbség a többség és a kisebbség között. Ebben a tekintetben az erdélyi magyarok Romániához és nem a némiképp liberálisabb és inkább egyenlőségpárti Magyarországhoz hasonlítanak.

Románia Európa legvallásosabb országa

A vallásosság tekintetében Románia sajátos helyzetét kell kiemelnünk,

▲ INFOGRAFIKA: TÓTH SZILÁRD
FORRÁS: NEMZETI KISEBBSÉG-KUTATÓ INTÉZET

erdélyi magyarok 99 százalékának van felekezeti kötődése, 34 százalékuk templomlátogató, 83 százalékuk imádkozik rendszeresen, 89 százalékuk tekint magát vallásosnak. A fokozott vallási aktivitás egyébként más, a többségtől eltérő felekezethez tartozó kisebbség esetében is jellemzőnek bizonyult – állapították meg a vizsgálat során.

MI TÖRTÉNT A TRIANON
UTÁNI SZÁZ ÉVBEN?

Történelmi érdekességek
1920-tól napjainkig!

TRIANON100

facebook.com/ezer100.ro